

Mats Reimer
Barnmottagningen Mölnlycke

Personlighet

Gener

IQ

Särskolans skarpa gränser

Svagbegåvning

Skolläkaren

ADHD

Autism

Openness

Nyfiken eller rigid?

Conscientiousness

Noggrann eller slarvig?

Extraversion

Social eller inåtvänd?

Agreeableness

Generös eller vinnarskalle?

Neuroticism

Ängslig eller stabil?

Spektrum utan skarpa gränser

Alla har en släng av något

Men varför blir man som man blir?

Gener eller miljö?

Fem faktum om gener och beteende:

1. Alla beteenden och egenskaper är i större eller mindre grad ärftliga.
2. Gener betyder mer än i vilken familj du växt upp.
3. Men gener och familj förklarar bara en del, slumpen finns också.
4. Varje beteende eller egenskap påverkas av enormt många gener som var för sig har en mycket liten effekt.
5. Våra gener är med och påverkar vilken miljö vi lever i.

IQ är ungefär lika ärftligt som kroppslängd.

Enäggstvillingar som växt upp i samma familj blir inte mer lika än de som växt upp i olika adoptivfamiljer.

Två obesläktade adoptivsyskon
blir inte mer lika än två främlingar på gatan.

Enäggstvillingar är i regel mycket lika, men de är inte identiska.

Enäggiga tvillingsystrar är lite mer olika varandra än enäggiga tvillingbröder är.

(I kvinnliga celler är den ena X-kromosomen avstängd, och slumpen bestämmer vilken.)

Polygena risk index PGI.

Forskare kartlägger allt fler av dessa positiva eller negativa genvarianter.

Via blodprov och genanalys kommer man kunna göra allt bättre förutsägelser, för exempelvis studieframgång eller framtida sjukdomsrisk - redan på fosterstadiet.

Barn genetiskt benägna till trotssyndrom riskar att med sitt beteende skapa sådana negativa reaktioner från föräldrar och lärare som triggar barnet ytterligare.

Ungdomar genetiskt benägna till sökande av spänning kommer dras till ungdomar med liknande personlighet, och då ökar risken för exempelvis missbruk ytterligare.

Svagare begåvning och adhd-symtom ökar risken att hamna i arbetslöshet och därmed boende i fattigare stadsdelar med sämre fungerande skolor där nästa generation kommer gå.

DEPRIVATION AND CRIMINALITY

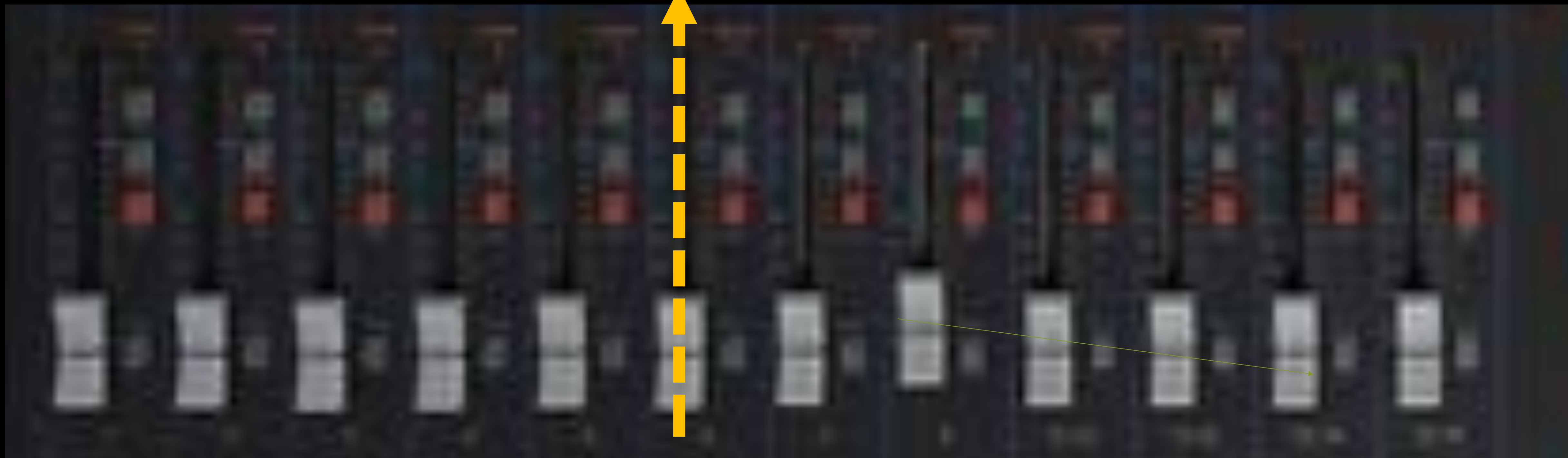
The impact of neighbourhood deprivation on adolescent violent criminality and substance misuse: A longitudinal, quasi-experimental study of the total Swedish population

Amir Sariaslan,¹ Niklas Långström,¹ Brian D'Onofrio,² Johan Hallqvist,^{3/4} Johan Franck⁵ and Paul Lichtenstein¹

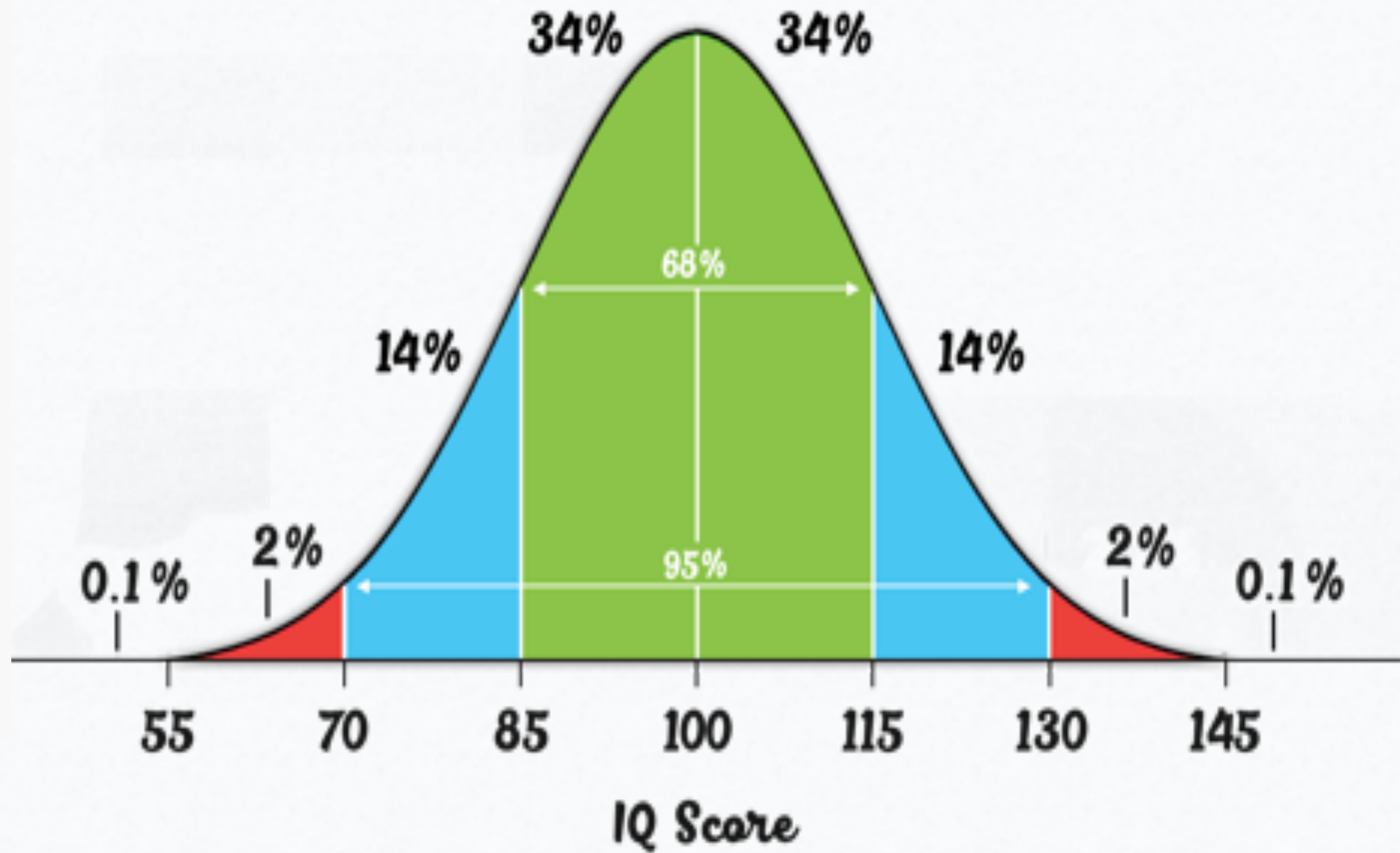
Det är inte i uppväxten i utanförskapsområde som i sig ökar risken för kriminalitet.

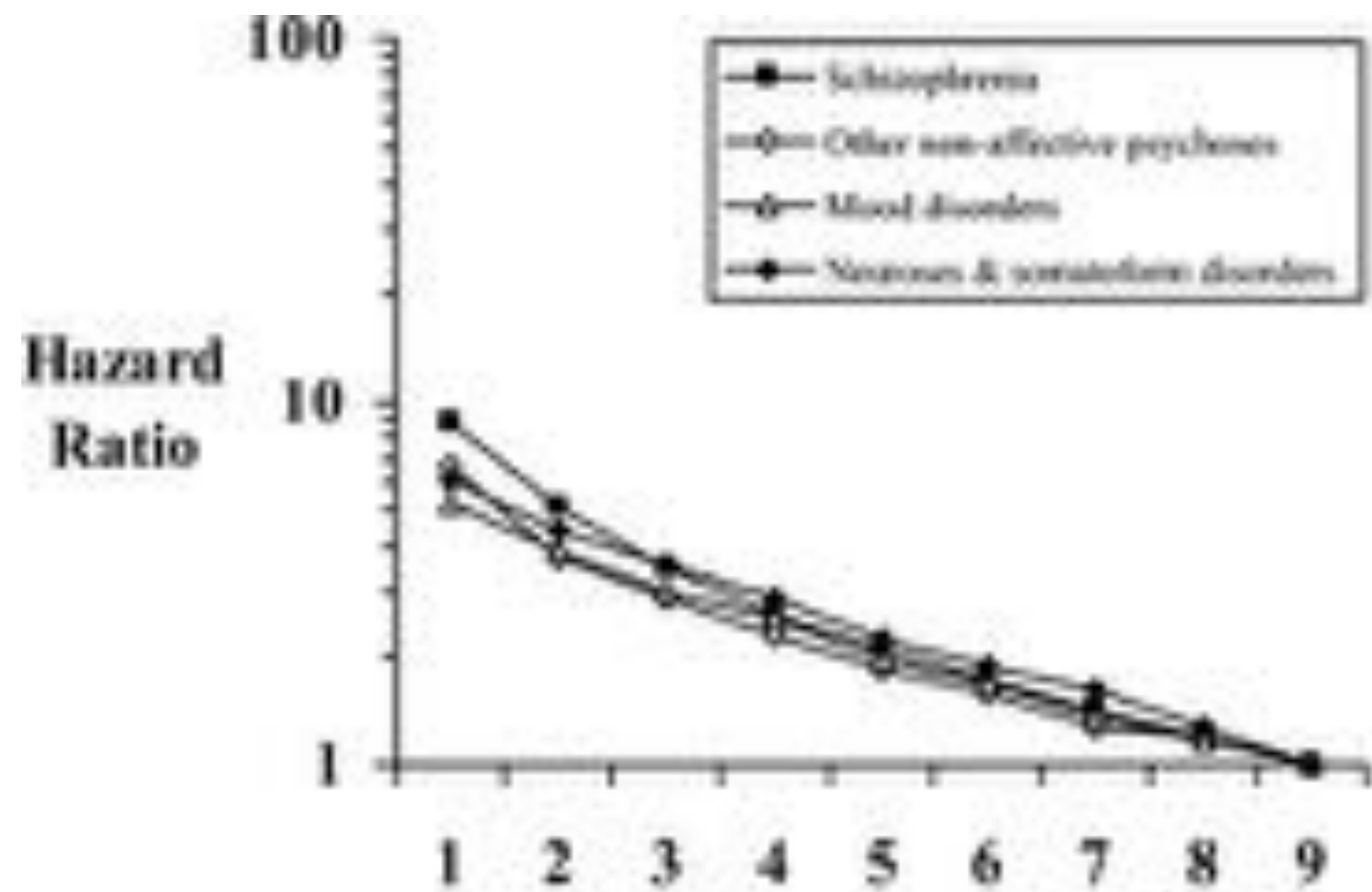
Flyttar familjen till ett bättre område minskar inte risken för lillebror jämfört med storebror.

Mer är alltid bättre

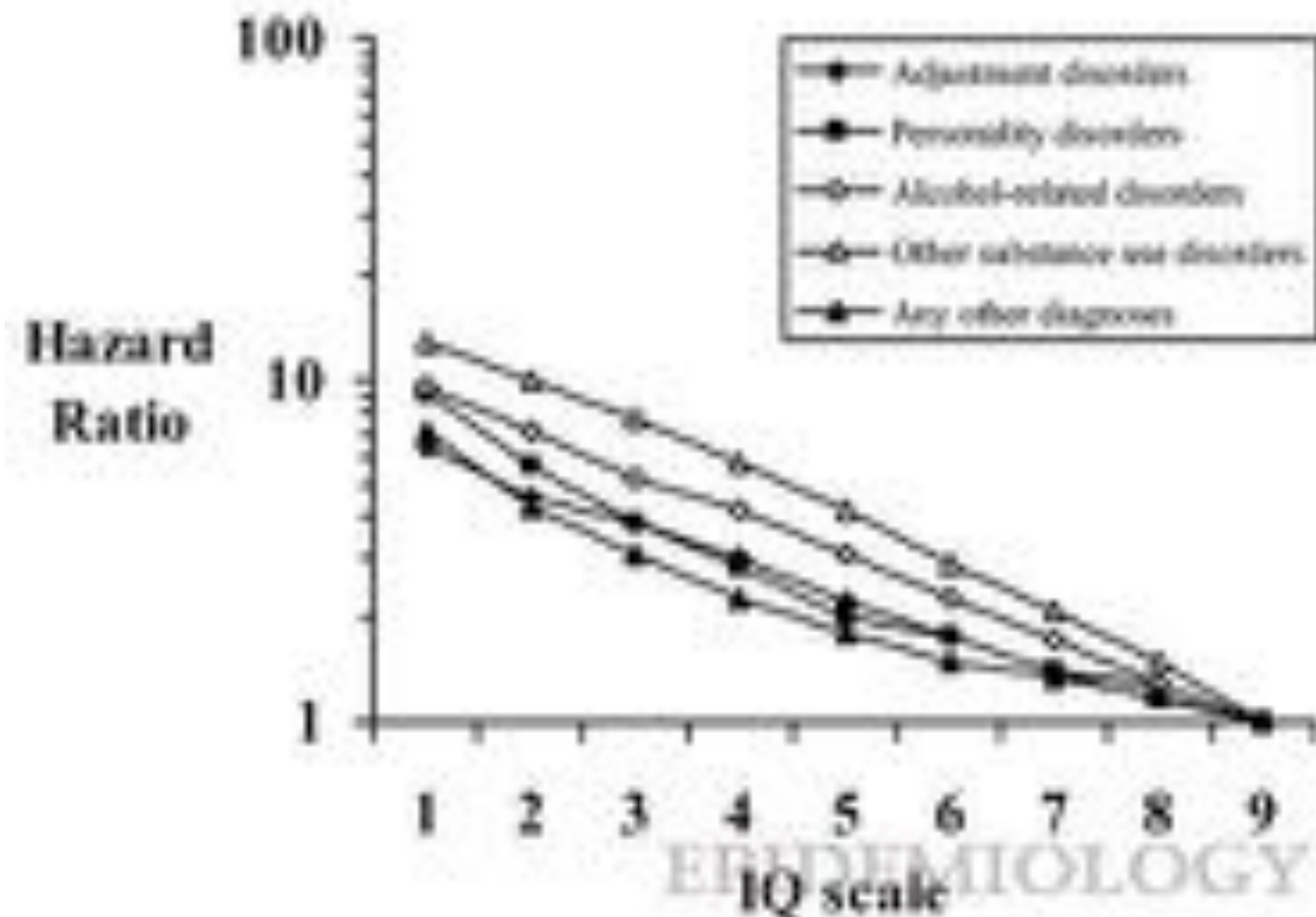
O C E A N IQ

Ju högre IQ vid mönstring, desto lägre risk att läggas in på psykiatrisk klinik.

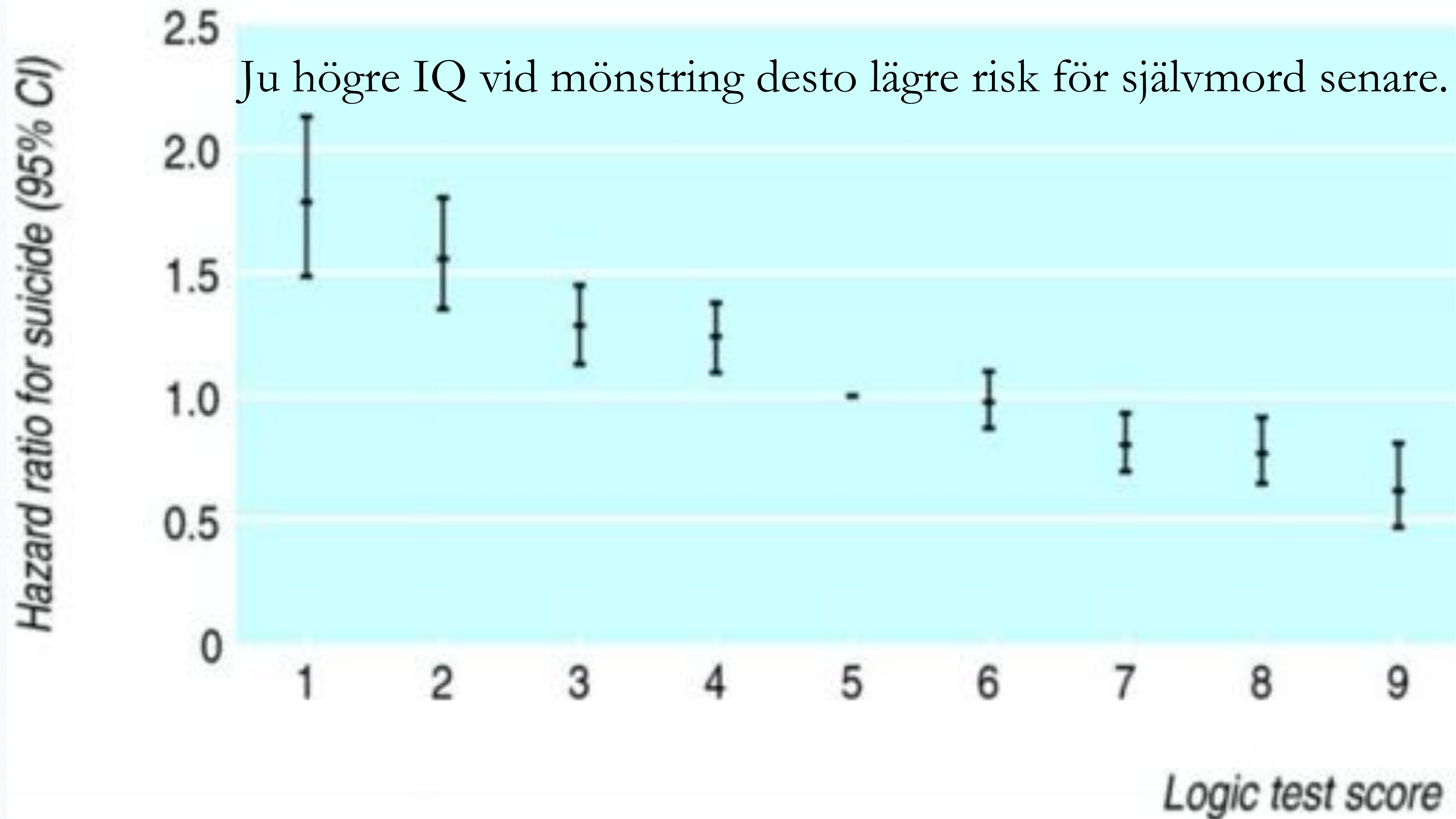
Data från 1 miljon mönstrande svenska män.

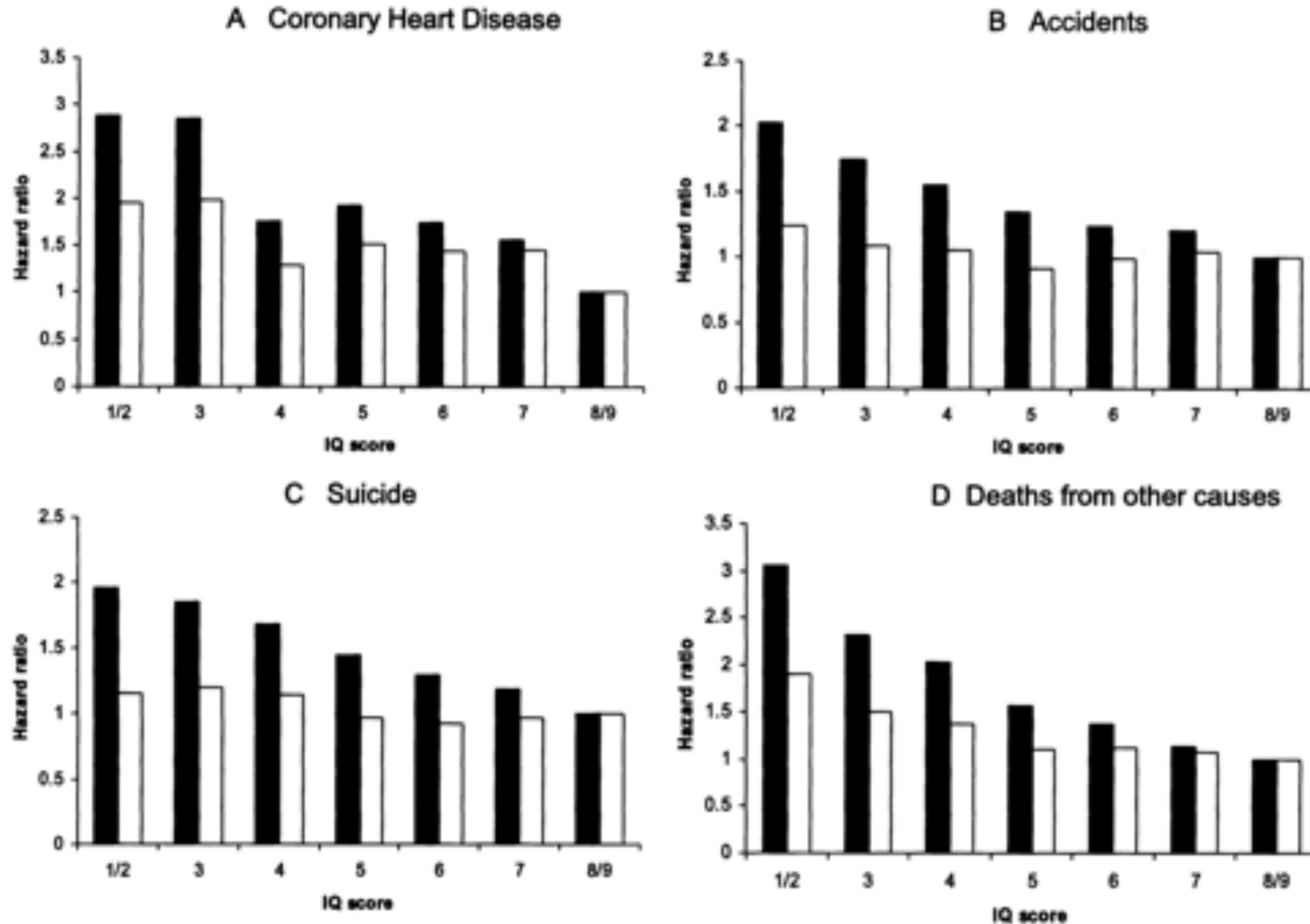
[Intelligence in Early Adulthood and Subsequent Hospitalization for Mental Disorders](#)

Gale et al. 2010.

Ju högre IQ vid mönstring desto lägre risk för självmord senare.

Ju högre IQ vid mönstring desto lägre risk att dö i förtid.

David Wechsler 1896-1981

Wechsler-Bellevue Intelligence Scale 1938

Wechsler Intelligence Scale for Children 1949

Wechsler Adult Intelligence Scale 1955

Wechsler Preschool/Primary Scale of Intelligence 1967

WPPSI - WISC - WAIS

WISC version 5

6-16 år

Intelligenskvot - fullskale IQ

Index - "IQ-profil"

Verbal - visuospatial - fluid - arbetsminne - snabbhet

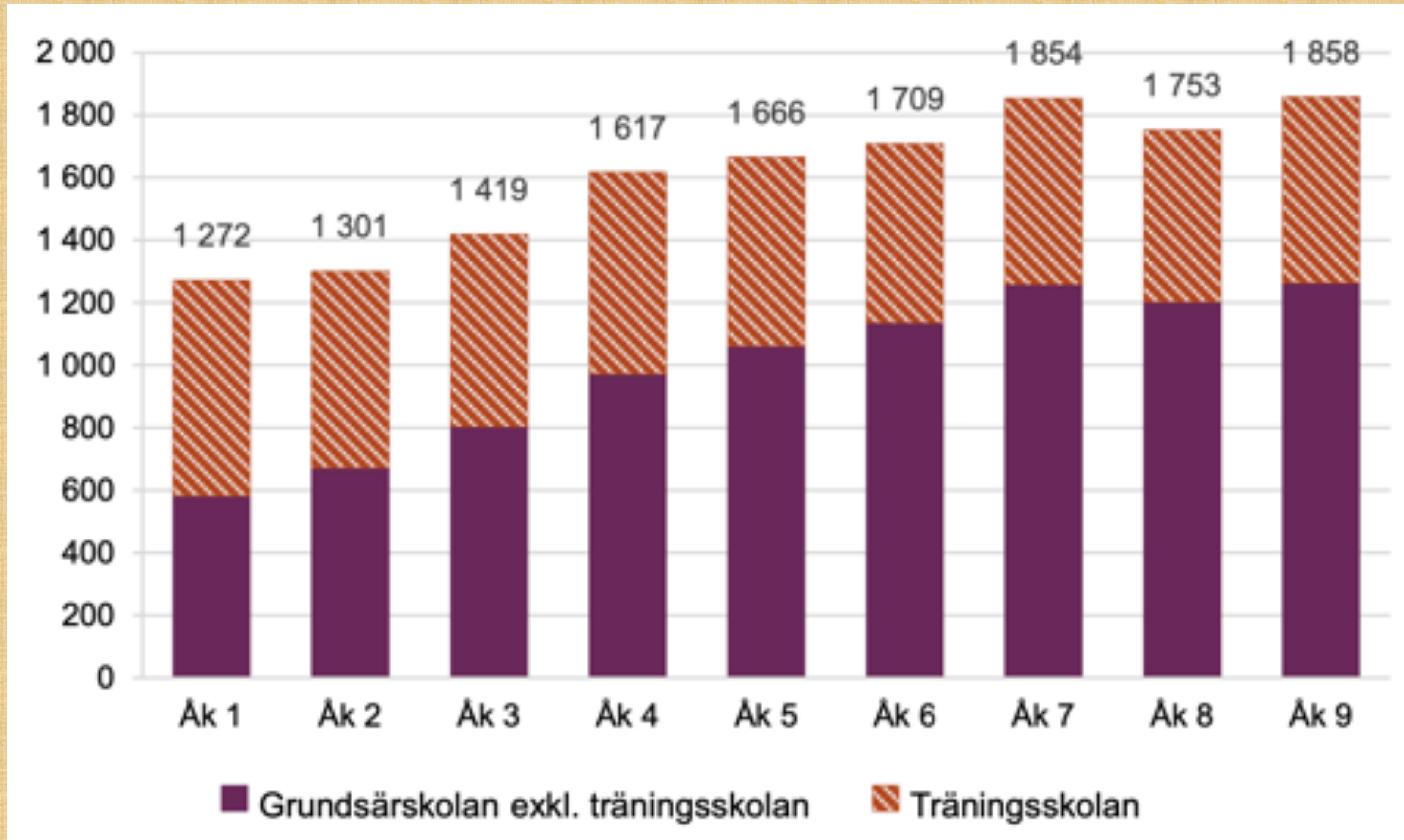
ABAS - Adaptive Behavior Assessment System

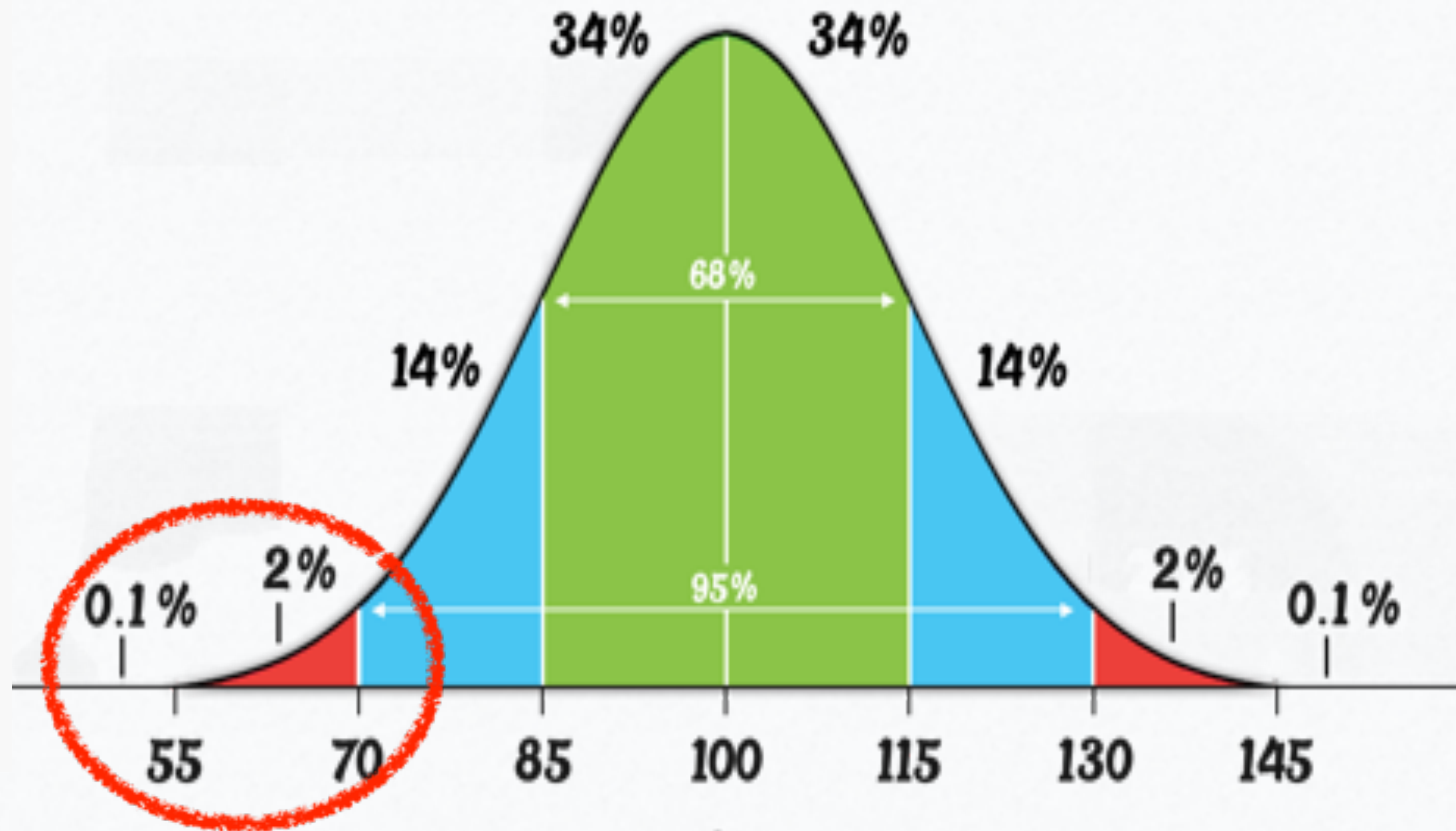
Föräldrar och pedagoger skattar barnets funktion i vardagen.

Kognitiva + sociala + praktiska färdigheter = Generell adaptiv färdighet GAF

Utvecklingsstörning $\approx$ IQ under 70, GAF under 70

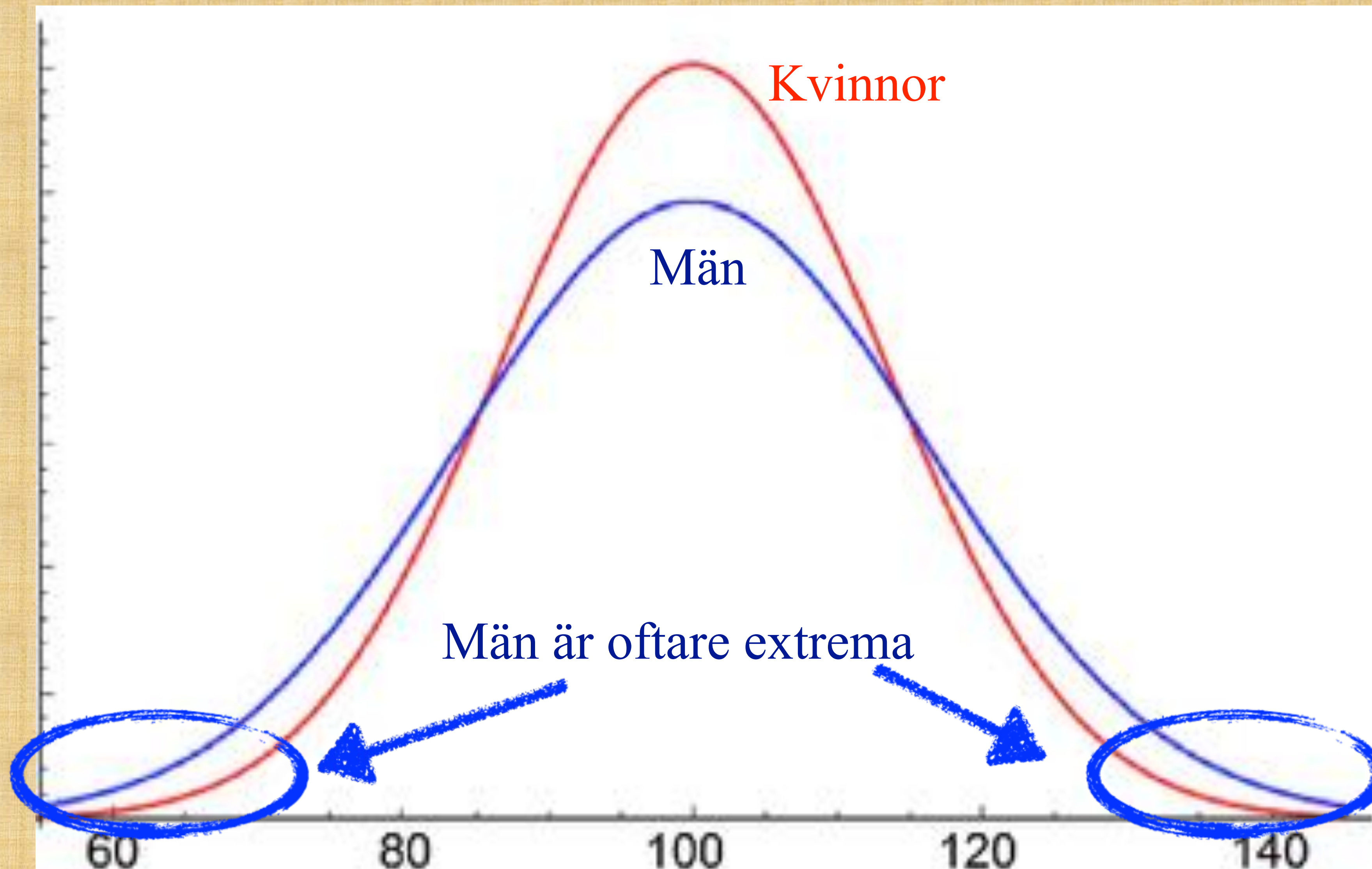
I årskurs 1 går 1 % av barnen i särskola eller träningsskola
Till årskurs 9 har det ökat till 1,5 % - lagom eller för få?

Ungefär 2,5 % borde få gå i särskolan **IQ Score**

64 % av barnen i särskolan är pojkar.
Pojkars IQ-kurva har tjockare svansar.

Openness

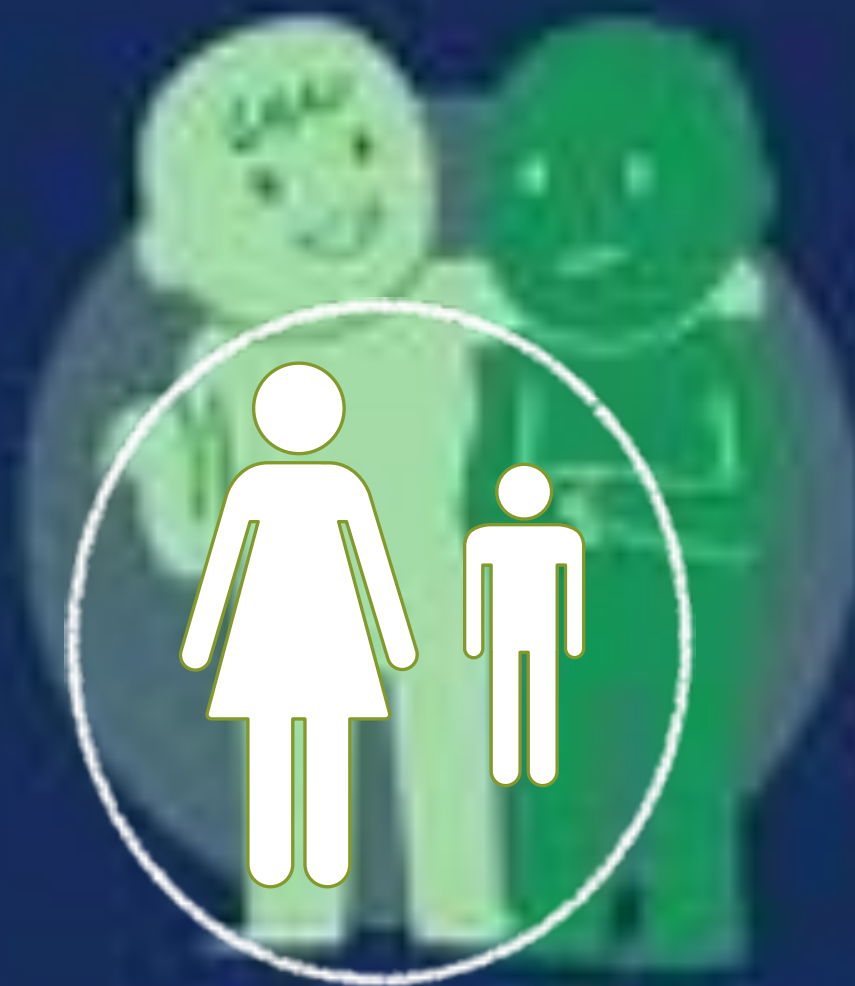

Conscientiousness

Extraversion

Könsskillnader i personlighetsdrag

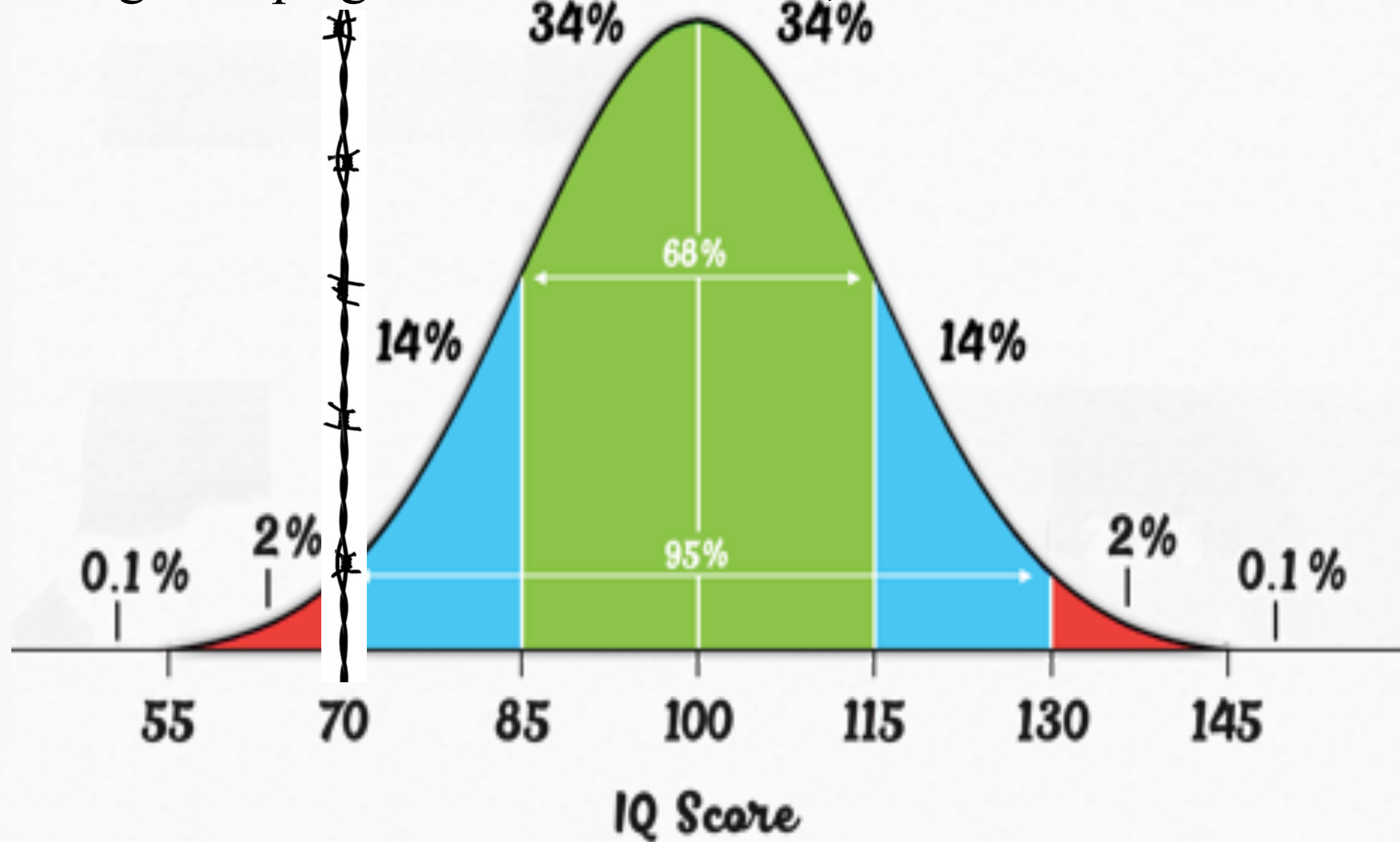

Agreeableness

Neuroticism

Den orimligt skarpa gränsen till särskolan, LSS och barnhabiliteringen...

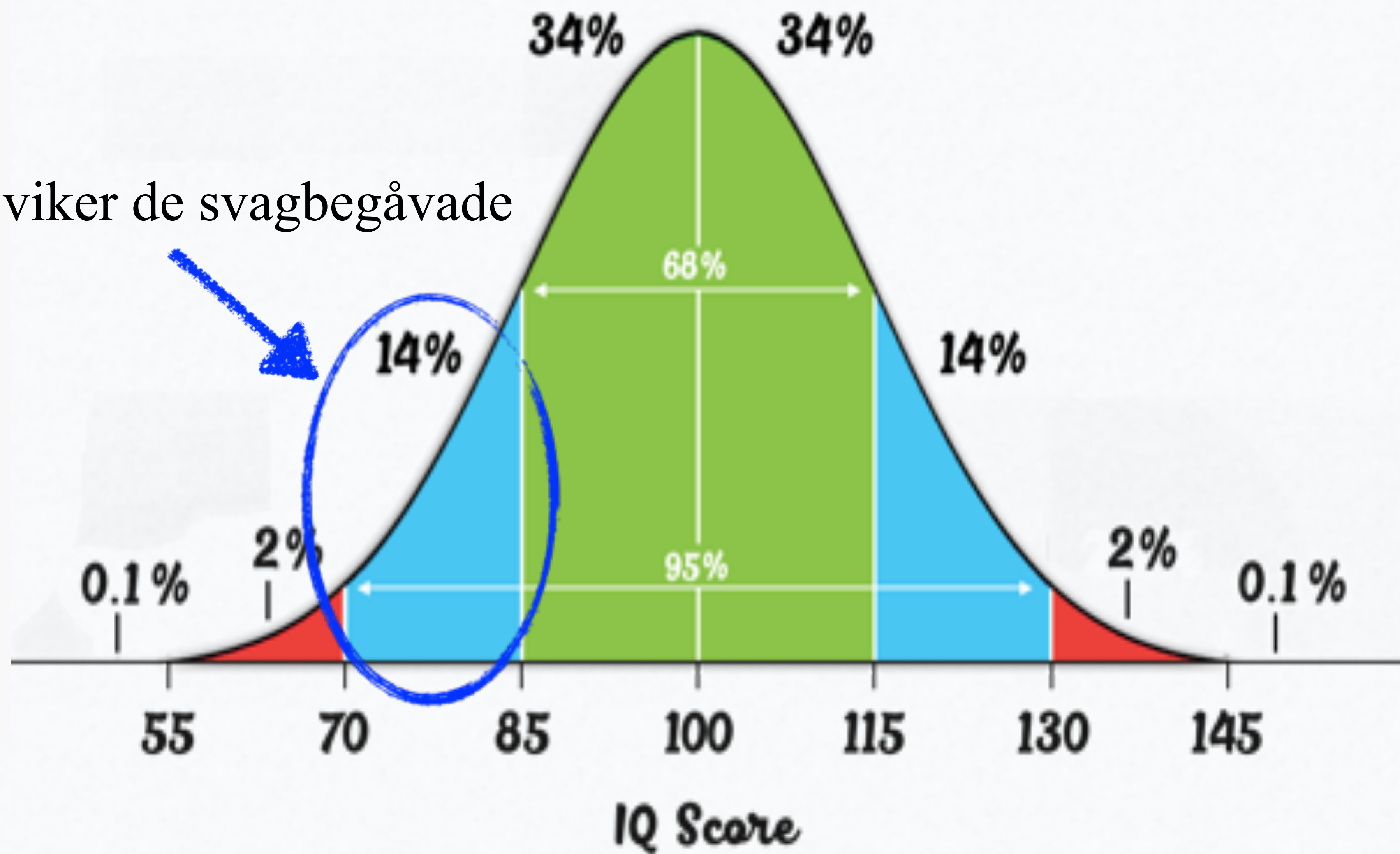
Ny skollag 2011

Anna Frisell tar fram teckningar som hennes son Gustav, som har autism, ritat i särskolan. Hon hoppas att Gustav kan få gå kvar i särskolan trots den nya lagen. Foto: Liselotte Olsson/ SR

KARLSKRONA

▶ **Förälder: "Blir vi utsparkade från särskolan?"**

Skolan sviker de svagbegåvade

Svagbegåvning

- risk för ofullständiga betyg, ej gymnasiebehörig
- risk för arbetslöshet och förtidspension
- risk för kriminalitet
- risk för psykiatrisk sjukdom
- risk för kroppslig sjukdom och kortare liv

När USA sänkte gränsen för soldatträning under IQ 85

Project 100,000: The Vietnam War's cruel experiment on American soldiers

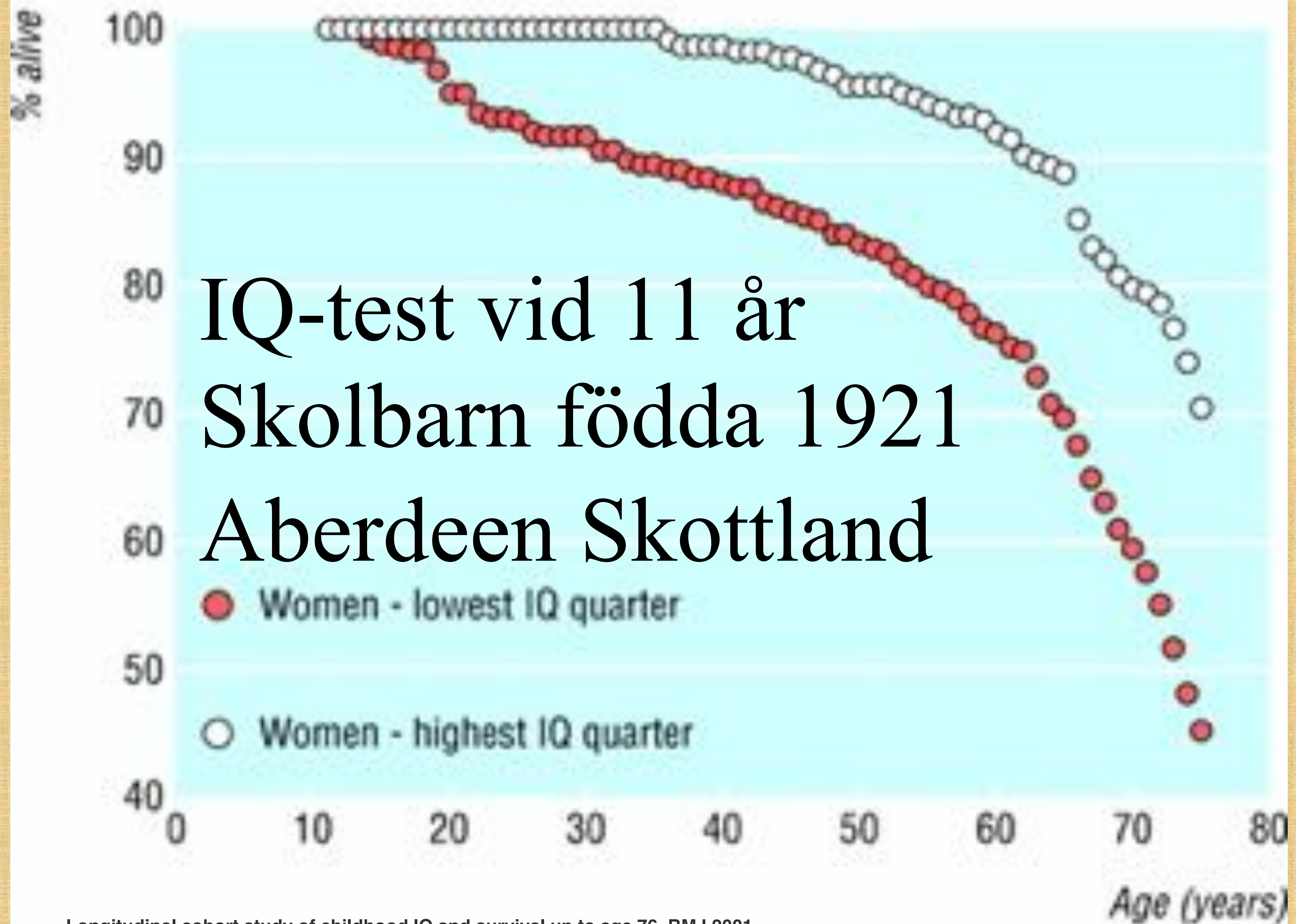
Military recruits are supposed to be assessed to see whether they're fit for service. What happens when they're not?

Tommy Japan collection

Tre gånger flera dog i strid

IQ-test vid 11 år Skolbarn födda 1921 Aberdeen Skottland

Särskilt begåvade elever

1.1 Inledning – att uppmärksamma de särskilt begåvade eleverna

CECILIA ERIKSSON OCH HENRIK PETERSSON

Särskilt begåvade elever

2.5 Ämnesdidaktiskt stöd i moderna språk

CAMILLA BARDEL OCH RAKEL ÖSTERBERG

Särskilt begåvade elever

2.1 Att undervisa särskilt begåvade elever

LINDA MATTSSON OCH EVA PETERSSON

Särskilt begåvade elever

1.2 Särskilt begåvade elever

JOHANNA STÅLNACKE

Särskilt begåvade elever

2.2 Ämnesdidaktiskt stöd i svenska

HL

socierar
och lärare ger dig stöd
och stöd med särskilt begåvade elever

Särskilt begåvade elever

1.3 Organisatorisk och pedagogisk differentiering

Särskilt begåvade elever

2.4 Ämnesdidaktiskt stöd i matematik

CECILIA ERIKSSON OCH HENRIK PETERSSON

Särskilt begåvade elever

1.4 Att ge förutsättningar för skolornas arbete

SARA PENJE OCH INGER WISTEDT

Särskilt begåvade elever

2.3 Ämnesdidaktiskt stöd i historia

N & KENNETH NORDGREN

Debatt

"Skolverkets krav knäcker de svagaste eleverna"

Det finns elever som från början är svaga och de klarar inte de kunskapskrav som de ställs inför. Det är en stor del av eleverna som har olika förutsättningar.

ORIGINALSTUDIE

Har alla barn i grundskolan förutsättningar att klara nya läroplanens krav?

av Gunilla Carlsson Kendall, ps

DN DEBATT

DN Debatt. "Ökade kunskapskrav slår hårt mot stor grupp elever"

PUBLICERAD 2014-08-10

"Teoretiska krav slår ut många elever"

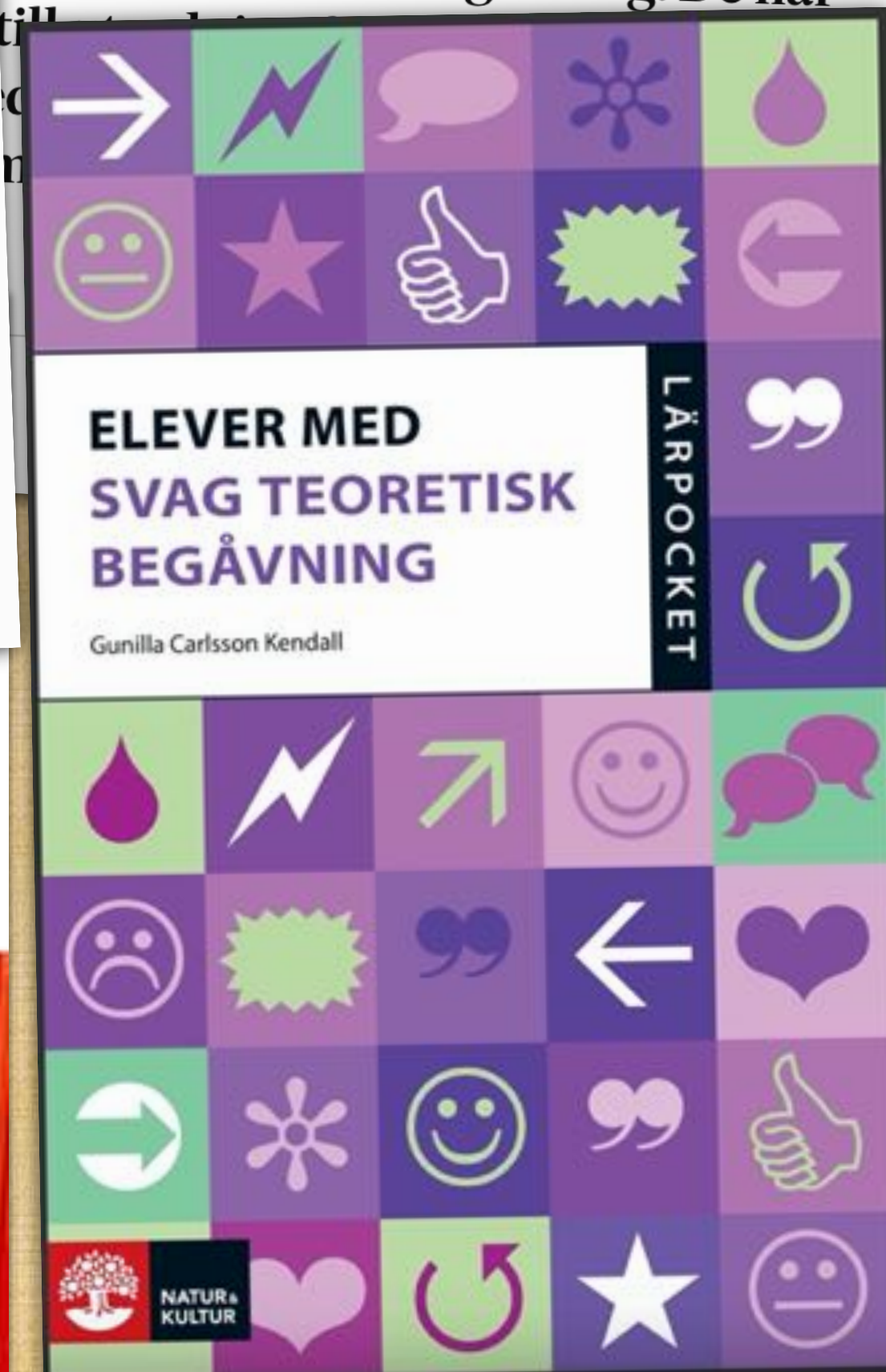

Livet Idagsidan

Svag begåvning

De svagbegåvade är tabu i skolan

En större öppenhet kring olika diagnoser, av hur hjärnan kan vara funktionslös är en förutsättning för att vi ska kunna ge elever med svag teoretisk begåvning. De här eleverna är ofta de som har störst svårigheter i skolan.

Skolminister Lina Axelsson Kihlblom

En strävan efter en inkludering, att alla ska få vara med, är bra. Men vi måste också ha alternativ när det inte fungerar.

Och man ska inte behöva ha flera år av skolmisslyckanden, utan vi måste utgå från att det alltid kommer att finnas elever i behov av särskilt stöd av olika slag.

Vad skulle kunna göra skolgången bättre för elever som inte når målen?

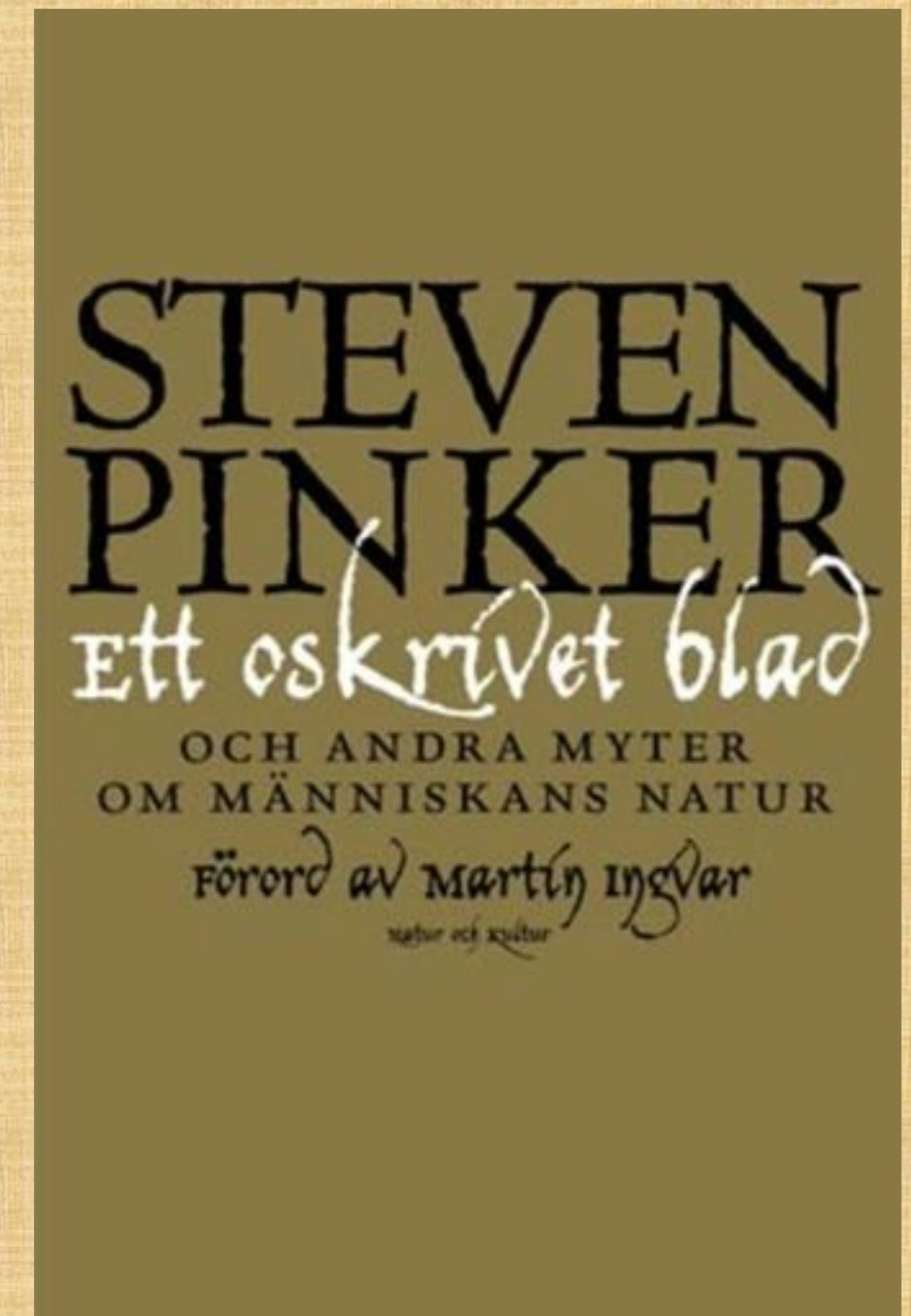
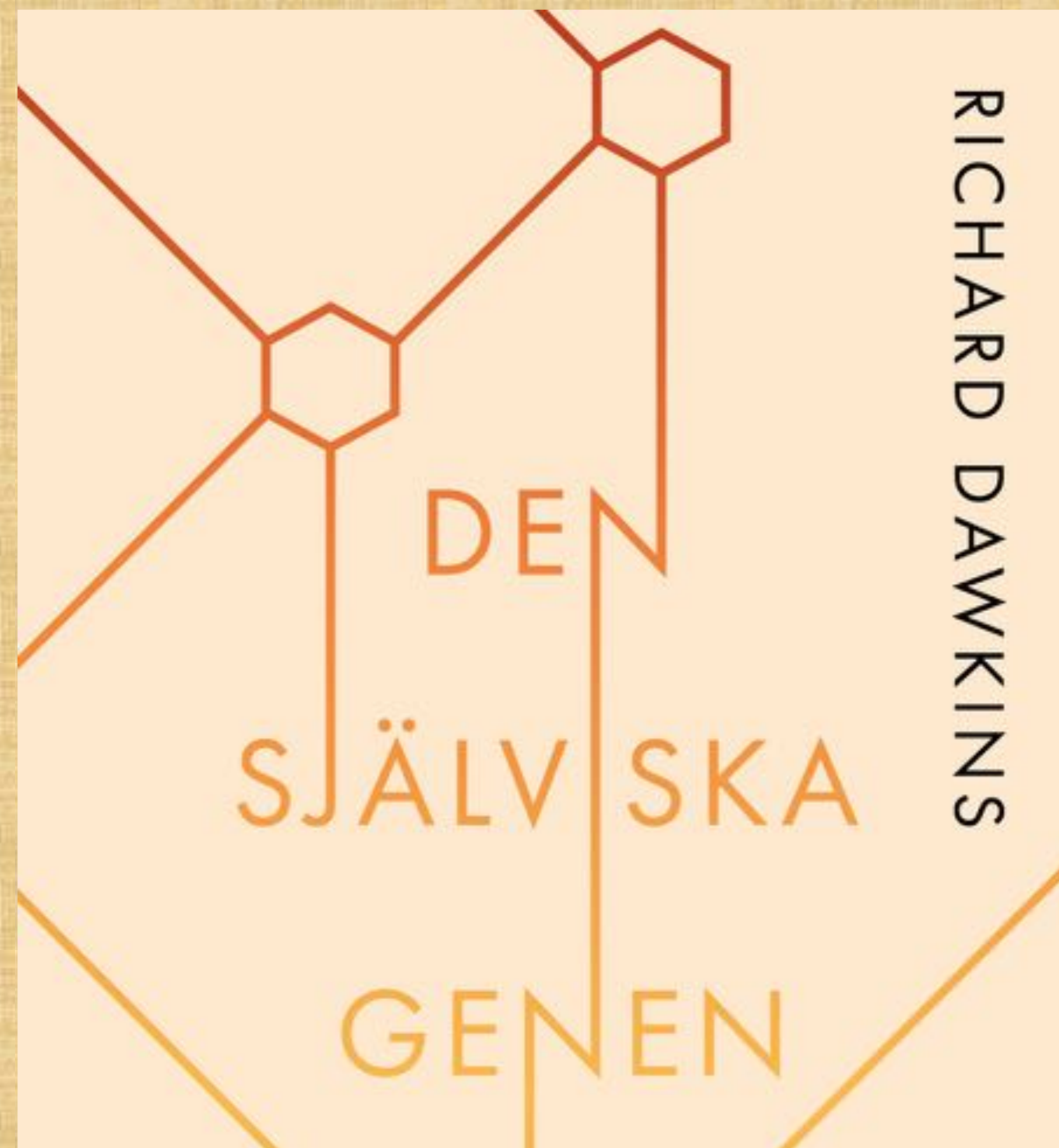
Låt de som behöver särskola gå i särskolan, som det var förr.

Ändra betygskriterierna så att alla som gör sitt bästa blir godkända.

Nivågruppera mer:

Avancerade klasser för de som har hög begåvning.

Hjälpklasser för de som har svag teoretisk begåvning.

Tre boktips!

Annan
psykiatri?
Ångest,
depression,
OCD, tics m.m.

Begåvning?
Dyslexi?
Språkstörning?

Autism?

ADHD?
ADD?